

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

Уводзіны

Od Redakcji 3

Elżbieta Smułkowa *Wokół pojęcia pogranicza. Wschodnie i zachodnie pogranicze Białorusi w ujęciu porównawczym* 5

Elżbieta Smułkowa, Anna Engelking *Uwagi o metodzie badań terenowych na pograniczach Białorusi* 15

Алесь Смалянчук *Гісторыя і памяць: канфлікт ці супольная рэканструкцыя мінулага?* 19

Нина Мечковская *Трасянка в континууме белорусско-русских идиолектов. Кто и когда говорит на трасянке?* 27

Historia i pamięć historyczna na pograniczach Białorusi

Гісторыя і гістарычная памяць на памежжах Беларусі

Сяргей Хоміч *Фарміраванне беларуска-расійскай мяжы ў XX ст.* 61

Ірына Раманава *Жыццё ва ўмовах савецкага пагранічча. Беларускае пагранічча на савецкі бок дзяржаўнай мяжы ў 1930-я гг.* 73

Сяргей Токць *Змены этна-канфесійнай структуры насельніцтва Гарадзенічыны ў другой палове XX ст.* 101

Алесь Смалянчук *Другая сусветная вайна ў памяці насельніцтва заходняга і ўсходняга памежжа Беларусі* 121

Надзея Сычугова *Паходжанне і гістарычны лёс палякаў у памяці насельніцтва наваколя Мазыра* 157

Tożsamość lokalna i ponadlokalna mieszkańców pogranicza

Лакальная і надлакальная тоеснасць жыхароў памежжа

Karolina Lichtarowicz *Swojskość i lokalność w świadomości mieszkańców wiejskich terenów pograniczy Białorusi* 169

Эдуард Мазько *Падарожжа па-за лакальнасць: „нашыя” людзі паміж „сваім” і „чужым” светам* 179

Anna Engelking *„Nacja” i „nacjonalność” jako kategorie identyfikacji i tożsamości mieszkańców wsi na wschodzie Białorusi* 209

Таццяна Іванова *„Мяшаная мова” – „мяшаны свет”* 225

Вольга Шаталава *Палітычныя лідэры і ўлада ва ўяўленнях жыхароў беларуска-расейскага памежжа* 231

Святлана Чувак *Калгас: селянін – праца – зямля (да спробы гісторыка-антрапалагічнага аналізу)* 241

Язык і świadomość językowa na pograniczach Białorusi
Мова і моўная свядомасць на памежжах Беларусі

Ірына Будзько *Лінгвістычны і сацыялінгвістычны характар беларускага памежжа. Да настаноўкі праблемы* **259**

Joanna Getka *„Po naszymu” – charakterystyka świadomości językowej mieszkańców pogranicza białorusko-rosyjskiego* **281**

Mirosław Jankowiak *Zakres funkcjonowania języka białoruskiego i stan zachowania gwary na przykładzie wybranych miejscowości w okolicach Horek w obwodzie mohylewskim* **293**

Мадина Алексеева *Язык белорусской школы в 1920-40 гг. (в представлении жителей белорусско-русского пограничья)* **317**

Marta Wojewódzka *„Katruchińskij lemieżeń” – język drybińskich szapawarów* **325**

Maryja Łucewicz-Napałkow *„Wienczej po polsku”, czyli o sytuacji socjolingwistycznej na północno-zachodniej Grodzieńszczyźnie* **335**

Regina Sawicka *Polszczyzna w codziennej komunikacji na Grodzieńszczyźnie (na przykładzie wybranych wsi)* **347**

Ольга Дивина *Белорусско-польское пограничье: коммуникативные коды на территории Беларуси и Польши* **355**

Ewa Wojtyra *Sytuacja socjolingwistyczna we wsiach Ostrów Południowy i Klejniki na wschodniej Białostocczyźnie* **369**

Kultura tradycyjna na pograniczu w procesie przemian modernizacyjnych
Традыцыйная культура на памежжы ў працэсе мадэрнізацыйных зменаў

Вольга Лабачэўская *Традыцыйнае адзенне як маркер этнічнай ідэнтыфікацыі на памежжы* **389**

Вольга Лабачэўская *Абрад „гуляць ікону” як праява народнага хрысціянства на беларуска-расійскім памежжы* **403**

Ірына Алюнiна *„Бог, чы ё чы не, а верыць троху ж нада” – аб некаторых элементах рэлігійнай свядомасці жыхароў усходняга памежжа Беларусі* **431**

Grażyna Charytoniuk *Białoruski obrzęd dziadów w literaturze przedmiotu i w pamięci mieszkańców wsi* **439**

Lista rozmówców **461**

THE BELARUSIAN BORDERLANDS IN AN INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVE. Abstracts

Introduction

- Elżbieta Smułkowa *Borderland as a concept. The western and eastern borderlands of Belarus in a comparative approach* **471**
- Elżbieta Smułkowa, Anna Engelking *Remarks on methods of field research in the Belarusian borderlands* **472**
- Ales Smalanchuk *History and memory: conflict or joint reconstruction of the past* **473**
- Nina Myechnikovskaya *Trasyanka in the continuum of Belarusian and Russian dialects. Who and where speaks trasyanka?* **475**

History and historical memory in the borderlands of Belarus

- Syarhyey Khomich *Formation of the Belarusian-Russian border in the XXth century* **477**
- Iryna Ramanava *Living in the conditions of the Soviet borderland. The Soviet side of the Belarusian borderland in the 1930's.* **478**
- Syarhyey Tokts *Changes in the ethnic and confessional structure of the population of the Grodno region in the 2nd half of the XXth century* **481**
- Ales Smalanchuk *World War II in the memory of the population of the western and eastern Belarusian borderland* **481**
- Nadzyeya Sychuhova *Origin and historical fate of Poles in the memory of the Mozyr region inhabitants* **484**

Local and supra-local identity of the borderland population

- Karolina Lichtarowicz *Familiarity and localness in the awareness of rural residents of the Belarusian borderlands* **486**
- Eduard Mazko *A travel beyond the borders of locality: „our” people between „our” and „strange” world* **488**
- Anna Engelking *Natsya and natsyonalnost as categories of identification and identity of rural residents in eastern Belarus* **489**
- Tatsyana Ivanova *„Mixed language” – „mixed world”* **491**
- Volha Shatalava *Political leaders and power in the consciousness of the Belarusian-Russian borderland* **493**
- Svyatlana Chuvak *The concept of labor in the worldview system of the traditional kolkhoz peasant* **495**

Language and language awareness in the borderlands of Belarus

- Iryna Budzko *About the linguistic and sociolinguistic character of Belarusian borderlands* **495**
- Joanna Getka „*Po nashemu*” – *language awareness in the Belarusian-Russian borderland* **497**
- Mirosław Jankowiak *The scope of the Belarusian language’s functioning and the preservation of local dialect on the example of selected localities around Horki, in the Mohylev district* **498**
- Madina Aleksyeyeva *The language of the Belarusian school in the 1920-40’s (as seen by the Belarusian-Russian borderland’s inhabitants)* **499**
- Marta Wojewódzka *Katrukhinskiy lemyezen – the language of the Drybin shapovals* **500**
- Maryja Łucewicz-Napałkow *Wienczej u nas po polsku. About sociolinguistic situation in the north-western part of the Grodno region* **501**
- Regina Sawicka *Polish in everyday communication in the Hrodna region, on the example of selected villages* **502**
- Olga Divina *The Belarusian-Polish borderland: communication codes in Belarus and Poland* **504**
- Ewa Wojtyra *The sociolinguistic situation in the villages of Ostrów Południowy and Klejniki in the eastern Białystok region* **504**

Traditional culture in the borderland in the process of modernization changes

- Volha Labachewskaya *Traditional clothes as a marker of ethnical identification in a borderland* **505**
- Volha Labachewskaya „*Icon passing*” as a folk Christian tradition in the Belarusian-Russian borderland **506**
- Iryna Alunina „*No matter whether God exists or not, one has to believe a bit*”. *About some components of the religious identity of inhabitants of the eastern Belarusian borderland* **508**
- Grażyna Charytoniuk *The Belarusian dzyadý ritual in the literature and in rural residents’ memory* **509**